

03-06-2026

ul

e-mail:

PETYCJA

w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany zasad wykonywania kary ograniczenia wolności przez osoby prowadzące działalność gospodarczą

Działając na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, zwracam się z uprzejmą prośbą o podjęcie prac legislacyjnych zmierzających do nowelizacji Kodeksu karnego wykonawczego poprzez wprowadzenie możliwości wykonywania przez osoby prowadzące działalność gospodarczą kary ograniczenia wolności w formie miesięcznego świadczenia pieniężnego zamiast obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne.

Proponuję wprowadzenie rozwiązania, zgodnie z którym Sąd mógłby – na wniosek skazanego prowadzącego działalność gospodarczą – zamienić obowiązek wykonywania prac społecznych na obowiązek uiszczania miesięcznego świadczenia pieniężnego. Wysokość świadczenia powinna być powiązana z minimalnym wynagrodzeniem za pracę i wynosić od 10% do 40% jego wysokości, przy czym ostateczna wysokość byłaby ustalana indywidualnie przez Sąd.

UZASADNIENIE

Obowiązujące przepisy dotyczące wykonywania kary ograniczenia wolności zostały w przeważającej mierze dostosowane do osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy. W przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą mechanizm ten nie znajduje odpowiedniego odpowiednika, co powoduje istotne trudności w praktycznym wykonywaniu orzeczonych kar.

Osoba prowadząca działalność gospodarczą bardzo często samodzielnie odpowiada za funkcjonowanie przedsiębiorstwa, realizację usług, obsługę klientów, wykonywanie zobowiązań wobec kontrahentów oraz utrzymanie płynności finansowej. W takich warunkach obowiązek wykonywania nieodpłatnej pracy na cele społeczne może prowadzić do realnego

ograniczenia możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, utraty klientów oraz spadku dochodów.

W konsekwencji obecny model wykonywania kary może wywoływać skutki wykraczające poza jej zasadnicze cele, wpływając negatywnie na funkcjonowanie przedsiębiorstw, a pośrednio również na wpływy podatkowe oraz stabilność miejsc pracy tworzonych przez przedsiębiorców.

Jednocześnie proponowane rozwiązanie nie prowadzi do uchylenia ani złagodzenia odpowiedzialności karnej. Skazany nadal ponosiłby rzeczywistą i odczuwalną dolegliwość w postaci obowiązku regularnego uiszczania świadczenia pieniężnego. Kara zachowywałaby swój charakter represyjny i wychowawczy, przy jednoczesnym dostosowaniu sposobu jej wykonania do specyfiki prowadzenia działalności gospodarczej.

Jednocześnie podkreślam, że proponowane rozwiązanie nie miałoby charakteru automatycznego ani powszechnego. O możliwości zamiany obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne na obowiązek uiszczania świadczenia pieniężnego każdorazowo decydowałby Sąd po indywidualnej ocenie sytuacji skazanego, charakteru prowadzonej działalności gospodarczej oraz celów kary.

Proponowana zmiana nie zmierza do uprzywilejowania przedsiębiorców ani do uchylenia odpowiedzialności karnej, lecz do zapewnienia bardziej proporcjonalnego i funkcjonalnego mechanizmu wykonywania kary w szczególnych przypadkach.

W obecnym stanie prawnym można dostrzec, że sposób wykonywania kary ograniczenia wolności jest zróżnicowany w zależności od formy aktywności zawodowej skazanego. Osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy mogą wykonywać obowiązki wynikające z kary poprzez potrącenia z wynagrodzenia, natomiast osoby prowadzące działalność gospodarczą nie dysponują analogicznym, ustawowo przewidzianym mechanizmem wykonania tej samej kary.

Powyższe zróżnicowanie może budzić wątpliwości w świetle art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ustanawiającego zasadę równości wobec prawa, zgodnie z którą wszyscy są równi wobec prawa i mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego konsekwentnie podkreśla się, że dopuszczalne jest różnicowanie sytuacji prawnej podmiotów wyłącznie wówczas, gdy znajduje ono racjonalne i proporcjonalne uzasadnienie w świetle celu regulacji oraz nie narusza istoty zasady równości. Trybunał wskazuje również, że wszelkie odstępstwa od zasady równego traktowania muszą pozostawać w związku z wartościami konstytucyjnymi oraz podlegać ocenie z punktu widzenia zasady proporcjonalności wynikającej z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

W tym kontekście obecny model wykonywania kary może prowadzić do faktycznie odmiennego ciężaru jej wykonania w zależności od formy aktywności zawodowej, co uzasadnia rozważenie wprowadzenia bardziej równoważnego mechanizmu jej realizacji.

Inspiracją do złożenia niniejszej petycji są również moje własne doświadczenia jako osoby prowadzącej działalność gospodarczą. Zauważyłam, że obecne przepisy mogą powodować istotne trudności organizacyjne i ekonomiczne, które wpływają nie tylko na sytuację osoby skazanej, ale również na możliwość dalszego funkcjonowania przedsiębiorstwa. Nie składam niniejszej petycji w celu zmiany indywidualnego orzeczenia, lecz z przekonania o potrzebie rozważenia rozwiązania systemowego dla osób znajdujących się w podobnej sytuacji.

Proponowana zmiana mogłaby przynieść następujące korzyści:

- skuteczniejsze wykonywanie kar wobec osób prowadzących działalność gospodarczą,
- ograniczenie negatywnych skutków dla funkcjonowania przedsiębiorstw,
- utrzymanie miejsc pracy,
- zapewnienie regularnych wpływów finansowych na cele publiczne,
- zwiększenie elastyczności Sądu przy wykonywaniu kary,
- lepsze dostosowanie przepisów do realiów prowadzenia działalności gospodarczej.

W związku z powyższym zwracam się z uprzejmą prośbą o przeanalizowanie przedstawionej propozycji oraz rozważenie podjęcia inicjatywy ustawodawczej w opisanym zakresie.

Z wyrazami szacunku